

ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ

Τό Σύνθρονο τῆς πρώτης πεντάκλιτης Βασιλικῆς τῆς Μητρόπολης τῆς Γόρτυνας, στό χωριό Μητρόπολη, ὅπου καί ἡ Ἑδρα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατὰ τήν πρωτοβυζαντινὴ περίοδο.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΡΤΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΚΕΣ ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΓΟΡΤΥΝΙΩΝ

Ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, 33 μ.Χ. Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, κεφάλαιο 2, στίχοι 1-12

Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαίας, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὥφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσεί πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος Ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέραις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι. Ἦσαν δὲ ἐν Ἱερουσαλὴμ κατοικοῦντες Ἰουδαῖοι, ἄνδρες εὐλαβεῖς ἀπὸ παντὸς ἔθνους τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν· γενομένης δὲ τῆς φωνῆς ταύτης συνῆλθε τὸ πλῆθος καὶ συνεχύθη, ὅτι ἤκουον εἰς ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ λαλούντων αὐτῶν. ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ ἐθαύμαζον λέγοντες πρὸς ἀλλήλους· οὐκ ἰδοὺ πάντες οὗτοί εἰσιν οἱ λαλοῦντες Γαλιλαῖοι; καὶ πῶς ἡμεῖς ἀκούομεν ἕκαστος τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ ἡμῶν ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, Πάρθοι καὶ Μηδοὶ καὶ Ἑλαμίται, καὶ οἱ κατοικοῦντες τὴν Μεσοποταμίαν, Ἰουδαίαν τε καὶ Καππαδοκίαν, Πόντον καὶ τὴν Ἀσίαν, Φρυγίαν τε καὶ Παμφυλίαν, Αἴγυπτον καὶ τὰ μέρη τῆς Λιβύης τῆς κατὰ Κυρήνην, καὶ οἱ ἐπιδημοῦντες Ῥωμαῖοι, Ἰουδαῖοί τε καὶ προσήλυτοι, Κρήτες καὶ Ἀραβες, ἀκούομεν λαλούντων αὐτῶν ταῖς ἡμετέραις γλώσσαις τὰ μεγαλεῖα τοῦ Θεοῦ; ἐξίσταντο δὲ πάντες καὶ διηπόρουν, ἄλλος πρὸς ἄλλον λέγοντες· τί ἂν θέλοι τοῦτο εἶναι;».

«Ὅταν ἔφθασε ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἦσαν ὅλοι μαζί συγκεντρωμένοι μέ ὁμοψυχία στό ἴδιο μέρος. Ζαφνικά ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ μία βοή σάν νά φυσοῦσε δυνατὸς ἄνεμος, καὶ γέμισε ὅλο τὸ σπῖτι ὅπου ἔμεναν. Ἐπίσης τοὺς παρουσιάσθηκαν γλῶσσες σάν φλόγες φωτιᾶς ποὺ μοιράστηκαν καὶ κάθισαν ἀπὸ μία στὸν καθένα ἀπ' αὐτοὺς. Ὅλοι τότε πλημμύσισαν ἀπὸ Πνεῦμα Ἁγιο καὶ ἄρχισαν νά μιλοῦν σέ ἄλλες γλῶσσες, ἀνάλογα μέ τὴν ἱκανότητα ποὺ τοὺς ἔδινε τὸ Πνεῦμα. Στὴν Ἱερουσαλὴμ βρίσκονταν τότε εὐσεβεῖς Ἰουδαῖοι ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου. Ὅταν ἀκούστηκε αὐτὴ ἡ βοή, συγκεντρώθηκε πλῆθος ἀπ' αὐτοὺς καὶ ἦταν κατάπληκτοι, γιατί ὁ καθένας τους ἄκουγε τοὺς ἀποστόλους νά μιλᾶνε στή δική του

γλῶσσα. Εἶχαν μείνει ὅλοι ἐκστατικοί καί μέ ἀπορία ἔλεγαν μεταξύ τους: "Μά αὐτοί ὅλοι πού μιλάνε δέν εἶναι Γαλιλαῖοι; Πῶς, λοιπόν, ἐμεῖς τούς ἀκούομε νά μιλάνε στή δική μας μητρική γλῶσσα; Πάρθοι, Μῆδοι καί Ἑλαμίτες, κάτοικοι τῆς Μεσοποταμίας, τῆς Ἰουδαίας καί τῆς Καππαδοκίας, τοῦ Πόντου καί τῆς Ἀσίας, τῆς Φρυγίας καί τῆς Παμφυλίας, τῆς Αἰγύπτου, καί ἀπό τά μέρη τῆς λυβικῆς Κυρήνης, Ρωμαῖοι πού εἶναι ἐγκατεστημένοι ἐδῶ, Κρήτες καί Ἀραβες, ὅλοι ἐμεῖς, εἴτε ἰουδαϊκῆς καταγωγῆς εἴτε προσήλυτοι, τούς ἀκοῦμε νά μιλοῦν στίς γλῶσσες μας γιά τά θαυμαστά ἔργα τοῦ Θεοῦ". Ὅλοι, λοιπόν, ἐκστατικοί κι ἀπορημένοι ἔλεγαν ὁ ἓνας στόν ἄλλο: "Τί νά σημαίνει ἄραγε αὐτό;".

Προσόρμιση τοῦ πλοίου πού μετέφερε τόν Ἀπ. Παῦλο, στούς Καλούς Λιμένες, περί τό 59 μ.Χ.

Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, κεφάλαιο 27, στίχοι 7-8

Μή προσεῶντος ἡμᾶς τοῦ ἀνέμου, ὑπεπλεύσαμεν τήν Κρήτην κατὰ Σαλμώνην, μόλις τε παραγενόμενοι αὐτήν ἦλθομεν εἰς τόπον τινά καλούμενον Καλούς Λιμένας, ὧς ἐγγύς ἦν πόλις Λασαία».

«Ἐπειδὴ δέν μᾶς ἐπέτρεπε ὁ ἄνεμος, πλεύσαμε ἀπό κάτω ἀπό τήν Κρήτη, ἀφοῦ περάσαμε τό ἀκρωτήριο Σαλμώνη. Μὲ πολύ δυσκολία, πλέοντας κοντά στίς ἀκτές της, φτάσαμε σέ ἓναν τόπο, πού λεγόταν Καλοί Λιμένες, κοντά στόν ὁποῖο ἦταν ἡ πόλη Λασαία».

Ἐγκατάσταση τοῦ Ἀπ. Τίτου , περί τό 63 μ.Χ.

Πρὸς Τίτον Ἐπιστολή τοῦ Ἀπ. Παύλου, κεφάλαιο 1, στίχοι 4-5

Τίτω γνησίῳ τέκνῳ κατὰ κοινὴν πίστιν· χάρις, ἔλεος, εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ πατρὸς καὶ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην».

«Πρὸς τόν Τίτο, γνήσιο τέκνο μου, χάρη στήν πίστη πού μᾶς ἐνώνει. Εὐχομαι ὁ Θεὸς Πατέρας καὶ ὁ σωτὴρας μας Ἰησοῦς Χριστός, νά σοῦ δύνουν τή χάρη, τό ἔλεος καὶ τήν εἰρήνη. Ὁ λόγος πού σέ ἄφησα στήν Κρήτη ἦταν νά συνεχίσῃς νά διορθῶνεις τίς ἐλλείψεις καὶ νά ἐγκαταστήσῃς σέ κάθε πόλη πρεσβυτέρους, σύμφωνα μέ τίς ὁδηγίες πού σοῦ ἔδωσα».

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΡΤΥΝΗΣ ΚΑΙ ΑΡΚΑΔΙΑΣ

Η Γόρτυνα υπήρξε η πολιτική πρωτεύουσα της Κρήτης και της Κυρηναϊκής της Αφρικής, τόσο κατά τη Ρωμαϊκή, όσο και κατά το μεγαλύτερο μέρος της Βυζαντινής περιόδου. Η Έκκλησία των Γορτυνίων κατέστη το λίκνο του εκχριστιανισμού της Κρήτης και από τα αποστολικά χρόνια και για μία περίπου χιλιετία υπήρξε το κέντρο της εκκλησιαστικής ζωής της Μεγαλονήσου.

Η πρώτη επαφή του Άπ. Παύλου με την Κρήτη ήταν το Φθινόπωρο του 59 - Χειμώνα του 60, όταν οδηγείτο ως αιχμάλωτος στη Ρώμη για να δικάσσει. Το πλοίο που τον μετέφερε προσόρμησε λόγω κακών καιρικών συνθηκών «εις τόπον τινά καλούμενον Καλούς Λιμένας, ὃ ἐγγύς ἦν πόλις Λασαία», (Πράξ. 27, 8). Αργότερα, κατά την Δ' αποστολική του περιδεία, το 63, ο Άπ. Παῦλος ἐγκατέστησε τὸν Άπ. Τίτο στήν Κρήτη «...κατέλιπόν σε ἐν Κρήτη...», (Τίτ. 1,5), για τὴν ὀργάνωση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Νήσου. Κέντρο καὶ ἔδρα τῆς ἱεραποστολικῆς δράσεως τοῦ Άπ. Τίτου υπήρξε ἡ Γόρτυνα. Ὁ Άπ. Τίτος χειροτόνησε τοὺς πρῶτους Ἐπισκόπους σὲ διάφορες πόλεις τῆς Νήσου, ἐνῶ οἱ διάδοχοί του στή Γόρτυνα, προήδρευαν τῶν Τοπικῶν Συνόδων. Διάδοχοι τοῦ Άπ. Τίτου στή Μητρόπολη Γορτύνης κατὰ τὰ μεταποστολικά χρόνια υπήρξαν ὁ Ἅγ. Φίλιππος, ὁ Διόσκορος, ὁ Κρήσκης, ὁ Ἱερομάρτυς Κύριλλος, ὁ Ἱερομάρτυς Πέτρος ὁ Νέος καὶ ὁ Ἅγ. Παῦλος, ὁ ὁποῖος καὶ ἔκανε τὴν ἀνακομιδὴ τῶν ἱ. λειψάνων τῶν Ἅγ. Δέκα οἱ ὁποῖοι εἶχαν μαρτυρήσει ἐπὶ Δεκίου το 250 στή Γόρτυνα.

Μὲ τίς ἀποφάσεις τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, θεσμοθετήθηκαν τὰ μητροπολιτικά δίκαια καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Γορτύνης στή λειτουργία τοῦ Συνοδικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης. Σὲ ὁλόκληρη τὴν Α' Βυζαντινὴ περίοδο, (330-824/8), ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος τῆς Κρήτης εἶχε τὴν ἔδρα της στή Μητρόπολη Γορτύνης. Κατὰ τὴν Α' Βυζαντινὴ περίοδο, τὴν ἐποίμαναν σπουδαῖοι Ἱεράρχες ὅπως ὁ Ἅγ. Εὐμένιος καὶ ἄλλοι μὲ ἀπαράμιλλο ἱεραποστολικὸ ἔργο, ὅπως οἱ Ἅγ. Ἰκόνιος, Μαρτύριος, Θεόδωρος, Βασίλειος

καί Ἡλίας, οἱ ὅποιοι συμμετείχαν στίς Οἰκουμενικές Συνόδους Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Πενθέκτη καί Ζ' ἀντίστοιχα. Ἰδιαίτερα ξεχωριστή γιά ὀλόκληρη τή Νήσο ὑπῆρξε κατὰ τό πρῶτο μισό τοῦ 8ου αἰῶνα ἡ ἀρχιερατεία τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ὑμνογράφου.

Τήν ἀνθιση τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης ἀνέκοψε ἡ ἀραβική κατάκτηση τό 824. Εἶναι γνωστά 27 ὀνόματα Ἐπισκόπων Γορτύνης-Ἀρχιεπισκόπων Κρήτης, δηλαδή ἀπό τόν Ἀπ. Τίτο μέχρι τόν Ἀγ. Εὐτύχιο. Ἐπίσκοποι πλέον δέν ὑπῆρχαν, ἐνῶ ὁ λαός περιῆλθε σέ πολύ δύσκολη θέση λόγω τῆς σκληρῆς δουλείας καί τοῦ ἐξισλαμισμοῦ. Κατά τήν περίοδο αὕτη, (824-961), ἀναφέρονται δύο ὑπερόριοι Μητροπολίτες Κρήτης μέ τό ὄνομα Βασίλειος. Οἱ Ἀραβες κατέστρεψαν τή Γόρτυνα καί μετέφεραν τό πολιτικό κέντρο τῆς Κρήτης στό βορρά, στό Ἡράκλειο, τό ὁποῖο ὀχύρωσαν μέ τάφρο ἔνεκα τῆς ὁποίας ἔλαβε τό ὄνομα Χάνδαξ.

Μέ τήν ἀπελευθέρωση τῆς Κρήτης τό 961, ἀπό τόν Αὐτοκράτορα Νικηφόρο Φωκά, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης ἀναδιοργανώθηκε. Ἡ ἔδρα τῆς Μητροπόλεως μεταφέρθηκε στό Χάνδακα, ἐνῶ ἡ περιφέρεια τῆς παλαιᾶς Μητροπόλεως, μέ ἔδρα τή Γόρτυνα, συνέχισε νά ἀποτελεῖ τμήμα τῆς Μητροπόλεως Κρήτης. Γιά τόν ἐπανευαγγελισμό τῶν Κρητῶν, ἐργάστηκαν ἱεραποστολικά κατὰ τήν περίοδο αὕτη ὁ Ὅσ. Ἰωάννης ὁ Ξένος ἀπό τό χωριό Σίβα τῆς Μεσαρᾶς καί ὁ Ὅσ. Νίκων ὁ Μετανοεῖτε. Ἀπό τή Β' Βυζαντινῇ περίοδο, (961-1204), σώζονται ἀρκετά ὀνόματα Μητροπολιτῶν Κρήτης, ὁ σπουδαιότερος τῶν ὁποίων εἶναι ὁ Ἡλίας.

Τό 1204 ἡ Κρήτη καταλήφθηκε ἀπό τοὺς Ἑνετοὺς οἱ ὅποιοι ἐκδίωξαν τοὺς Ὀρθόδοξους Ἀρχιερεῖς, ἐγκατέστησαν λατίνους, ἄσκησαν ἀφόρητες πιέσεις – μαρτύρια, ἀλλά καί προπαγάνδα. Οἱ χειροτονίες τῶν διακόνων καί πρεσβυτέρων τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας γίνονταν ἐκτός Κρήτης. Κατά τήν περίοδο αὕτη ἔδρασαν στήν Κρήτη, σπουδαῖοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες γιά τή στήριξη τῆς Ὀρθοδοξίας, ὅπως ὁ Μητροπολίτης Φιλαδελφείας Γαβριήλ Σεβῆρος, ὁ Ἀθηνῶν Ἀνθιμος καί Πρόεδρος Κρήτης, (1340-1366), καί ὁ Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος.

Κατά τήν περίοδο τῆς Ἑνετοκρατίας γνώρισαν ἀκμή τὰ ὀρθόδοξα μοναστήρια, τὰ ὁποῖα συνέβαλαν τόσο στή διατήρηση τῆς ὀρθόδοξης πνευματικότητας, ὅσο καί στήν ἀναγέννηση τῶν γραμμάτων καί τῶν τεχνῶν. Σημαντικά ὀρθόδοξα μοναστήρια τῆς σημερινῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Γορτύνης καί Ἀρκαδίας τὰ ὁποῖα γνώρισαν ἀνθιση ἦταν: οἱ Ἱ. Μονές Βαλσαμονέρου, Βροντησίου, Καρδιωτίσσης, Ὁδηγητρίας, Ἀπεζανῶν, "Κυριελέησον", (σημερινό χωριό Καπετανιανά), Τριῶν Ἱεραρχῶν στόν Κόφινα, καί πλῆθος ἀσκητηρίων κυρίως στά Ἀστερούσια Ὅρη. Ἀκόμη ἔδρασαν ἅγιοι μοναχοί, ὅπως ὁ ἀσκητής

Ἀρσένιος, ὁ ὁποῖος δίδαξε τὸν βαθύ τρόπο τῆς νοεῤῥας προσευχῆς στὸν Ἁγ. Γρηγόριο τὸ Σιναΐτη καὶ δι' αὐτοῦ διαδόθηκε στὸν Ἀθῶνα, ἀλλὰ καὶ λόγοι, ὅπως ὁ Ἰωσήφ ὁ Φιλάργης.

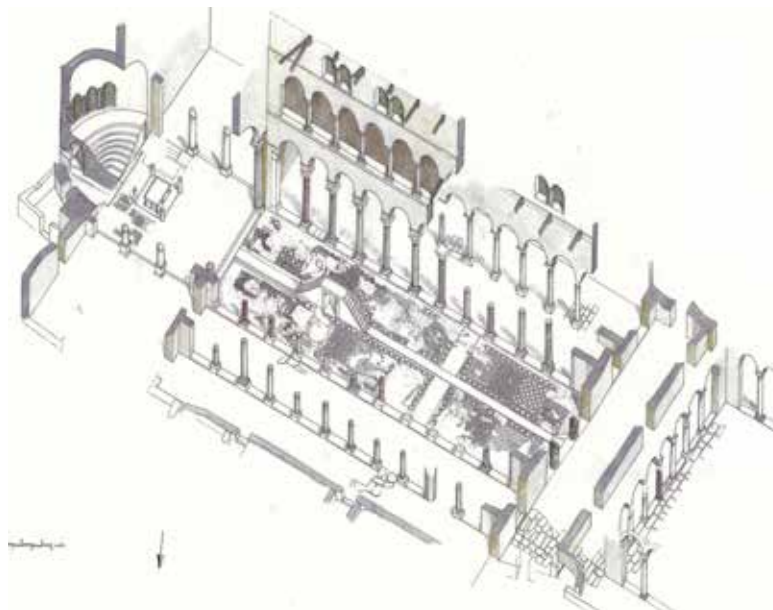
Τὸ 1669 οἱ Ὀθωμανοὶ κατέλαβαν τὴν Κρήτη ἐκδιώκοντας τοὺς Ἑνετοὺς. Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης ἀναδιοργανώθηκε. Ἀρκετοὶ εἶναι ἐπίσης καὶ οἱ Νεομάρτυρες κατὰ τὴν περίοδο αὐτή.

Μὲ τὴν ἀπελευθέρωση ἀπὸ τοὺς Ὀθωμανοὺς τὸ 1900 καὶ τὴν ἀναγνώριση τῆς τότε αὐτόνομης Κρητικῆς Πολιτείας ἀνασυστάθηκε ἡ Ἐπισκοπὴ Ἀρκαδίας, ἀλλὰ σὲ νέα Ἐπαρχία ἡ ὁποία περιελάμβανε τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς ἀρχαίας Μητροπόλεως Γορτύνης καὶ μὲ ἔδρα τοὺς Ἁγίους Δέκα. Ὡς Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας ἐγκαταστάθηκε ὁ Βασίλειος (Μαρκάκης), (1902-1940), μετέπειτα Μητροπολίτης Κρήτης. Τὸν διεδέχθη ὁ Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας Εὐγένιος (Ψαλιδάκης), (1946-1950), μεταφέροντας τὴν ἔδρα ἀπὸ τοὺς Ἁγ. Δέκα στὶς Μοῖρες. Μετέπειτα ἐξελέγη Μητροπολίτης καὶ ἀργότερα ἀνυψώθηκε σὲ Ἀρχιεπίσκοπο Κρήτης. Τὸν Ἐπίσκοπο Ἀρκαδίας Εὐγένιο διαδέχθηκε ὁ Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας καὶ μετέπειτα Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας Τιμόθεος (Παπουτσάκης), (1956-1978), μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης, τὸν δὲ Τιμόθεο διαδέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας Κύριλλος (Κυπριωτάκης), (1980-2005). Τὸν Μητροπολίτη Κύριλλο διαδέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας κ. Μακάριος.

Μὲ τὸν Καταστατικὸ Χάρτη τῆς Ἡμιαυτονόμου Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης, (Νόμος 4149/1961), ἡ ὁποία ἔχει τὴν κανονικὴ ἐξάρτησή της ἀπὸ τὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο, ἡ Ἐπισκοπὴ Ἀρκαδίας ὀνομάστηκε Ἐπισκοπὴ Γορτύνης καὶ Ἀρκαδίας. Τὸ 1962 ἀνυψώθηκε σὲ Μητρόπολη.

Τοπικὸ Ἀγιολόγιο

Μάξιμος Ὁμολ. 21 Ἰαν., Σύναξις Πάντων τῶν ἐν Γορτύνη καὶ Ἀρκαδίᾳ διαλαμψάντων Ἀγίων Α' Κυριακὴ Μαΐου, Ἰωάννης «Ἀρναουτογιάννης» ὁ ἐν Φαιστῷ, Νεομ. 19 Μαΐου, Κάρπος Ἀπ. 26 Μαΐου, Μεθόδιος ὁ ἐν Νυβρίτῳ 25 Ἰουν., Παῦλος Ἀπ. 29 Ἰουν., Σύναξις Πάντων τῶν ἐν Κρήτῃ διαλαμψάντων Ἀγίων Α' Κυριακὴ Ἰουλ., Ἀνδρέας Κρήτης 4 Ἰουλ., Κύριλλος Ἐπ. Γορτύνης 9 Ἰουλ., Παρθένιος & Εὐμένιος οἱ ἐν Κουδουμᾷ 10 Ἰουλ., Πέτρος Ἐπ. Γορτύνης 14 Ἰουλ., Ἀρσένιος ὁ Ἀγιοφαραγγίτης 14 Ἰουλ., Μαρτύριος Ἐπ. Γορτύνης Κυριακὴ μετὰ τὴν 13^{ην} Ἰουλ., Θεόδωρος Ἐπ. Γορτύνης 25 Ἰουλ. Μύρων Ἐπ. Γορτύνης 8 Αὐγ., Απόστολος, Ζαχαρίας, Δημήτριος Νεομ. Μουλίων Γορτύνης Κυριακὴ μετὰ τὴν 15^{ην} Αὐγ., Εὐτύχιος, Εὐτυχιανὸς & Κασσιανή, οἱ ἐν τῇ Ἱ. Μ. Ὁδηγητρίας Μεσαρᾶς 17 Αὐγ., Χαράλαμπος ὁ ἐν Καλυβιανῇ 17 Αὐγ., Τίτος Ἀπ. 25 Αὐγ., Σύναξις Ἀπ. Παύλου & Τίτου Α' Κυριακὴ μετὰ τὴν 25^{ην} Αὐγ., Ἰκόνιος Ἐπ. Γορτύνης 9 Σεπτ.,

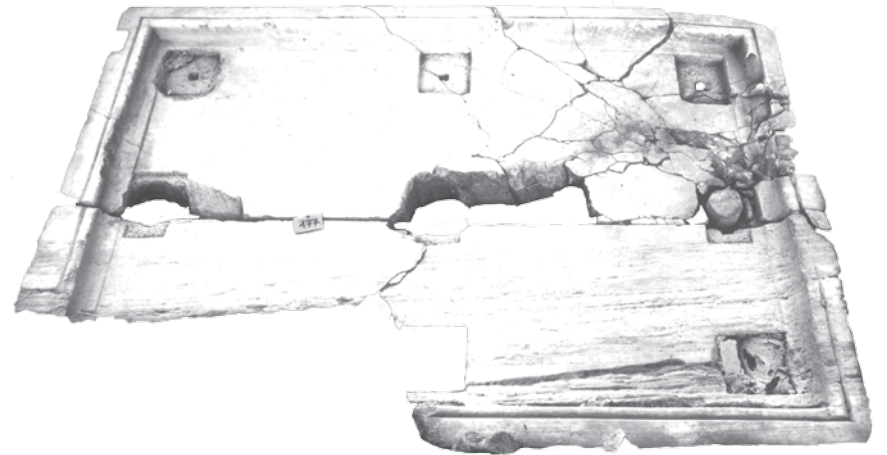

Ψηφιδωτή ἐπιγραφή, μέ τό ὄνομα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Βετρανίου, ἀπό τά μωσαϊκά τῆς πρώτης πεντάκλιτης Βασιλικῆς τῆς Μητρόπολης τῆς Γόρτυνας, στό χωριό Μητρόπολη, ὅπου καί ἡ Ἑδρα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατά τήν πρωτοβυζαντινὴ περίοδο, ἀπό τό Βιβλ: «Gortina di Creta, 2010», Ἰταλική Ἀρχαιολογική Σχολή Ἀθηνῶν, ἀπό τό Βιβλ: «Gortina di A. Di Vita.

Βασίλειος, Ἐπ. Γορτύνης 16 Σεπτ., Εὐμένιος Ἐπ. Γορτύνης 18 Σεπτ., Ἰωάννης ὁ Ξένος ἐκ Σίβα Μεσαρᾶς 20 Σεπτ., Ἀρίσταρχος Ἀπ. 27 Σεπτ., Ὅσιομάρτ. & Ὅσιοι οἱ ἐν τῇ Ἱ. Μ. Καλυβιανῆς 28 Σεπτ., Παῦλος Ἐπ. Γορτύνης Α' Κυριακή Ὀκτωβ., Φίλιππος Ἐπ. Γορτύνης 8 Ὀκτωβ., Μελέτιος Πηγᾶς Πατρ. Ἀλεξανδρείας 13 Ὀκτωβ., Ἡλίας Ἐπ. Γορτύνης μετὰ τῶν Ἀγ. Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου, Ἰωάννης Ἐπ. Ἀρκαδίας μετὰ τῶν Ἀγ. Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου, Ἀγ. Κρῆτες Πατέρες τῶν Οἰκουμ. Συνόδων Α' Κυριακή μετὰ τήν μνήμην τῶν Ἀγ. Πατέρων τῆς Ζ' Οἰκουμ. Συνόδου, Λουκᾶς Εὐαγγελιστής 18 Ὀκτωβ., Ἰσίδωρος, Γεώργιος, Εἰρήνη οἱ ἐν Βαλῇ Μεσαρᾶς 18 Ὀκτωβ., Ἀρτεμᾶς Ἀπ. 30 Ὀκτωβ., Νίκων ὁ «Μετανοεῖτε» 26 Νοεμβ., Γρηγόριος Σιναΐτης, Γεράσιμος Εὐβοεύς 27 Νοεμβ., Ἀπολλῶ Ἀπ. 8 Δεκ., Δέκα Μάρτυρες οἱ ἐν Γορτύνῃ 23 Δεκ., Γεώργιος Πρεσβ. καί οἱ σὺν αὐτῷ 12 Νεομ. Γέργερης, Κυριακή τῶν Μυροφόρων.

Γόρτυνα,
Ἱερός Ναός Παναγίας Κερᾶς ἢ Ἀγίου Τίτου.

Ἡ βάση τῆς Ἁγίας Τράπεζας τῆς πρώτης πεντάκλιτης Βασιλικῆς τῆς Μητρόπολης τῆς Γόρτυνας, στό χωριό Μητρόπολη, ὅπου καί ἡ Ἑδρα τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, κατά τήν πρωτοβυζαντινὴ περίοδο.

φωτ. (Ant. Di Vita, Gortina di Creta)